

Научни скуп

Безбедносни изазови земаља Западног Балкана у европској безбедносној парадигми

Зборник саопштења у
изводу

Приредио
пуковник
др Милован Суботић

УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ У БЕОГРАДУ
Институт за стратегијска истраживања

НАУЧНИ СКУП

БЕЗБЕДНОСТ И ЗАПАДНИ БАЛКАН – НОВА РЕАЛНОСТ

- Зборник саопштења у изводу –

Београд, 2025.

Научни скуп

БЕЗБЕДНОСТ И ЗАПАДНИ БАЛКАН – НОВА РЕАЛНОСТ

Зборник саопштења у изводу

Прво издање

Уредник:

Пуковник др Милован Суботић, виши научни сарадник

Издавач

Институт за стратегијска истраживања

За издавача:

Директор

Проф. др Драган Станар

Дизајн и прелом:

Александар Богићевић, истраживач приправник

Тираж: 50 примерака

Штампа: Војна штампарија, Београд

Copyright © Институт за стратегијска истраживања, 2025.

ISBN 978-86-81121-40-5

НАУЧНИ СКУП

БЕЗБЕДНОСТ И ЗАПАДНИ БАЛКАН – НОВА РЕАЛНОСТ

Универзитет одбране у Београду

Институт за стратегијска истраживања

НАУЧНИ ОДБОР:

- Бригадни генерал проф. др Бобан Ђоровић, Универзитет одбране
- Пуковник ванр. проф. др Срђан Старчевић, Универзитет одбране
- Доц. др Ивана Стевановић, научни саветник, Универзитет одбране
- Ванр. проф. др Драган Станар, Институт за стратегијска истраживања
- Пуковник др Милован Суботић, виши научни сарадник, Институт за стратегијска истраживања
- Проф. др Младен Милошевић, Факултет безбедности
- Проф. др Бранислав Ђорђевић, Институт за међународну политику и привреду
- Др Миша Стојадиновић, научни саветник, Институт за политичке студије

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР:

- Капетан фрегате др Игор Баришић, Институт за стратегијска истраживања
- Потпуковник Милинко Врачар, Институт за стратегијска истраживања
- Др Игор Пејић, Институт за стратегијска истраживања
- Александар Богићевић, Институт за стратегијска истраживања
- Доц. др Иван Димитријевић, научни сарадник, Факултет безбедности
- Др Марија Вукадиновић, Институт за стратегијска истраживања
- Милан Милутиновић, Институт за стратегијска истраживања

САДРЖАЈ

Вања <i>РОКВИЋ</i> (НЕ)УСКЛАЂЕНОСТ ПОЛИТИКЕ ЕУ У ОДНОСУ НА РАЗВОЈ И УПОТРЕБУ ВЕШТАЧКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ У ВОЈНЕ СВРХЕ - МОГУЋЕ ИМПЛИКАЦИЈЕ ПО ЗАЈЕДНИЧКУ БЕЗБЕДНОСНУ И ОДБРАМБЕНУ ПОЛИТИКУ.....	1
Драган <i>СТАНАР</i> ПОЈМОВИ, ДРУШТВЕНЕ ЧИЊЕНИЦЕ И БЕЗБЕДНОСТ – КОНКУРЕНТНЕ НОВЕ РЕАЛНОСТИ ЗАПАДНОГ БАЛКАНА	2
Милан Ј. <i>ИГРУТИНОВИЋ</i> СТРАТЕШКИ НАРАТИВ О РУСКОМ САВЕЗНИКУ КАО ПОКУШАЈ ОДРЕЂИВАЊА ПОЛОЖАЈА СРБИЈЕ ОД 2022	3
Владимир <i>АЈЗЕНХАМЕР</i> КО (НЕ)РЕСКИРА ПРОФИТИРА? ХЕЏИНГ КАО ДУГОРОЧНА СТРАТЕГИЈА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	4
Марија <i>БОРИЋ</i> ПОВЕЗАНОСТ КЛУБОВА БОРИЛАЧКИХ ВЕШТИНА И АИРСОФТ КЛУБОВА СА ЕКСТРЕМИЗМОМ КАО ПОТЕНЦИЈАЛНИ БЕЗБЕДНОСНИ ПРОБЛЕМ У РЕГИОНУ.....	5
Вељко <i>БЛАГОЈЕВИЋ</i> ГЕОСТРАТЕШКИ НАСТУП САД НА БАЛКАНУ: ИЗМЕЂУ ТРАДИЦИЈЕ И САВРЕМЕНИХ ИЗАЗОВА.....	6
Мирослав М. <i>МИТРОВИЋ</i> МЕКА МОЋ – МОГУЋИ ОДГОВОР НА ИЗАЗОВЕ БЕЗБЕДНОСТИ ЗАПАДНОГ БАЛКАНА?	7
Иван Р. <i>ДИМИТРИЈЕВИЋ</i> РЕФОРМА ОБАВЕШТАЈНО-БЕЗБЕДНОСНИХ СИСТЕМА ЗЕМАЉА ЗАПАДНОГ БАЛКАНА: ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ.....	8
Игор И. <i>БАРИШИЋ</i> ГЕОПОЛИТИЧКИ ИЗАЗОВИ ЕНЕРГЕТСКЕ БЕЗБЕДНОСТИ СРБИЈЕ.....	9
Милинко <i>ВРАЧАР</i> ПОЛИТИКА ТУРСКЕ НА БАЛКАНУ – ИЗАЗОВ ОСТВАРИВАЊУ ИНТЕРЕСА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ.....	10

Игор ПЕЈИЋ	
СПОЉАШЊЕ УРАВНОТЕЖАВАЊЕ: ИЗАЗОВИ КОНЦЕПТА.....	11
Александар БОГИЋЕВИЋ	
АМЕРИЧКЕ ПАМЕТНЕ САНКЦИЈЕ (СААТСА) КАО ПОЛИТИЧКИ И БЕЗБЕДНОСНИ	
ИЗАЗОВ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ	12
Марија Ј. ВУКАДИНОВИЋ	
ЕКОЛОШКА ДИПЛОМАТИЈА И РЕГИОНАЛНА САРАДЊА: АНАЛИЗА ИЗАЗОВА	
ЗЕЛЕНЕ АГЕНДЕ ЗА ЗАПАДНИ БАЛКАН.....	13
Милан С. МИЛУТИНОВИЋ	
КОРУПЦИЈА КАО БЕЗБЕДНОСНИ ИЗАЗОВ У БАЛКАНСКИМ	
ОКВИРИМА.....	14
Милован Р. СУБОТИЋ	
НЕКОЛИКО ЗАБЛУДА О МИГРАЦИЈАМА (КАКО ИЗАЗОВ ПРЕДСТАВИТИ КАО	
ПРЕТЊУ?)......	15

О ЗБОРНИКУ САОПШТЕЊА У ИЗВОДУ СА НАУЧНОГ СКУПА „БЕЗБЕДНОСТ И ЗАПАДНИ БАЛКАН - НОВА РЕАЛНОСТ“

У оквиру пројекта „Безбедносни изазови земаља Западног Балкана у европској безбедносној парадигми“, који Одељење за стратегијске студије безбедности, Института за стратегијска истраживања реализује уз подршку Истраживачке групе за проучавање регионалне безбедности и спољних сарадника, одржан је научни скуп под називом „Безбедност и Западни Балкан - нова реалност“, 25. октобра 2024. године у Институту за стратегијска истраживања.

Кључна аспирација овог научног скупа била је да укаже на најактуелније изазове безбедности земаља региона, те да артикулише правце развоја безбедносне архитектуре региона у све динамичнијим и компликованијим односима најважнијих актера европске и светске политике.

У раду овог научног скупа, поред припадника Института за стратегијска истраживања, учешће су узеле колегинице и колеге са Факултета безбедности, Универзитета у Београду, Института за политичке студије, Института за међународну политику и привреду, Института за европске студије и Факултета за право, безбедност и менаџмент, Универзитета Унион -Никола Тесла.

Уредник публикације
руководилац пројекта
п у к о в н и к
др Милован Суботић, виши научни
сарадник

ЕКОЛОШКА ДИПЛОМАТИЈА И РЕГИОНАЛНА САРАДЊА: АНАЛИЗА ИЗАЗОВА ЗЕЛЕНЕ АГЕНДЕ ЗА ЗАПАДНИ БАЛКАН

Марија Ј. ВУКАДИНОВИЋ*

Универзитет Одбране - Институт за стратегијска истраживања

Сажетак

Овај рад проучава примену Зелене агенде Европске уније за Западни Балкан, која представља стратегију регионалног развоја са циљем да одговори на изазове климатских промена и зелене транзиције, као и улогу еколошке дипломатије у овом процесу. Осим тога, циљ је да се подржи усклађивање прописа и стандарда у области животне средине у земљама Западног Балкана са европским стандардима. У раду су анализиране свих пет кључних области Зелене агенде, са акцентом на постизање угљеничне неутралности до 2050. године. Посебан нагласак у раду је стављен на енергетску транзицију, уз ублажавање регионалних еколошких и безбедносних изазова, услед прекомерне зависности од необновљивих извора енергије. Прецизније, истраживање се фокусира на то како еколошка дипломатија и регионална сарадња могу побољшати имплементацију стратегија за смањење угљеничног отиска и превазилажење еколошких изазова у оквиру Зелене агенде за Западни Балкан. Истраживање се ослања на квалитативну анализу података из јавних извора, укључујући извештаје владиних и невладиних организација које се баве реализацијом циљева у области заштите животне средине, очувања природних ресурса и одрживог развоја. Примењен је систематичан приступ прикупљању и анализи података, уз критичко преиспитивање извора и триангулацију информација ради осигурања веће објективности и валидности налаза. У раду се разматрају могући будући кораци и дају препоруке за унапређење регионалне сарадње, као и за усаглашавање са стандардима Европске уније. Истраживање наглашава потребу за интензивнијом регионалном сарадњом како би се ефективно реализовали циљеви Зелене агенде и унапредила еколошка безбедност у региону. Закључује се да, уз адекватно управљање и координацију, регионална сарадња може бити кључни фактор за постизање еколошке безбедности на Западном Балкану и успешну имплементацију Зелене агенде.

Кључне речи: еколошка дипломатија, Зелена агенда, Западни Балкан, регионална сарадња, еколошка безбедност

* Е- адреса: marija.vukadinovic@mod.gov.rs ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-3976-6384>